

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	INE 401	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	6 ^ο και 8 ^ο Εξάμηνο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Ο Ελληνικός Εμφύλιος Πόλεμος		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>	Παράδοση		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Γενικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Κύριος στόχος του μαθήματος είναι, μέσα από τη γνώση των ιστορικών εξελίξεων της εξεταζόμενης περιόδου, οι φοιτητές/τριες να κατανοούν τις τομές (κοινωνικές, πολιτισμικές, πολιτικές) που αυτή προκάλεσε στην ελληνική κοινωνία.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Εξοικείωση των φοιτητών/τριών με την επιστημονική βιβλιογραφία και ανάπτυξη της ικανότητας αναζήτησης και συγκριτικής εξέτασης πρωτογενούς αρχειακού υλικού και άλλων πηγών.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εστιάζει στην πολιτική και κοινωνική ιστορία της Ελλάδας της δεκαετίας του 1940, μέχρι και τα πρώτα χρόνια της δεκαετίας του 1950, με επίκεντρο την περίοδο του εμφυλίου πολέμου (1946-1949). Εκκινώντας από τη διερεύνηση ιστοριογραφικών ερμηνευτικών σχημάτων και προβλημάτων περιοδολόγησης της δεκαετίας του 1940, το μάθημα εξετάζει το ιστορικό πλαίσιο ολόκληρης της περιόδου. Ξεχωριστή βαρύτητα δίνεται στην περίοδο της Κατοχής και της Αντίστασης (1941-1944), όπως και την πρώτη μεταβαρκιζιανή περίοδο (1945-1946), όπου, μέσα από την εξέταση των πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών εξελίξεων, αναζητούνται τα αίτια του Εμφυλίου Πολέμου. Η περίοδος του Εμφυλίου Πολέμου (1946-1949) εξετάζεται μέσα από θεματικές που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων, συνδέοντας, μεταξύ άλλων, την ελληνική περίπτωση με το διεθνές συγκείμενο και μελετώντας τις αντανάκλασεις της εμπλοκής του διεθνούς παράγοντα σε αυτή, στα πλαίσια του «Ψυχρού Πολέμου». Κατά το τελευταίο μέρος του Μαθήματος, εξετάζονται οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές πτυχές της Ιστορίας της πρώτης μετεμφυλιακής περιόδου και γίνεται προσπάθεια συγκριτικής ανάλυσης με άλλα ευρωπαϊκά παραδείγματα.

Συνοπτικό Διάγραμμα Διαλέξεων

1. Ζητήματα Ιστορίας και Ιστοριογραφίας του ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου
2. Η Ελλάδα, από τη Μικρασιατική Καταστροφή στη Δικτατορία της 4^{ης} Αυγούστου
3. Από τη Δικτατορία Μεταξά στον Β' ΠΠ
4. Εμφάνιση και ανάπτυξη του Αντιστασιακού Κινήματος στην κατεχόμενη Ελλάδα
5. Από το Κάιρο στην Αθήνα: πολιτικές διεργασίες κατά το κρίσιμο έτος 1944, Απελευθέρωση και Δεκεμβριανά
6. Η Ελλάδα μετά τη Συμφωνία της Βάρκιζας
7. Αναμόρφωση του πολιτικού συστήματος και ο διεθνής παράγοντας
8. Οι δύο Στρατοί της ένοπλης σύγκρουσης
9. «Εθνικοφροσύνη» και «Σλαυοκομμουνισμός»: Η ελληνική κοινωνία στον Εμφύλιο Πόλεμο
10. Η Ελλάδα του Εμφυλίου ως πεδίο του «Ψυχρού Πολέμου» - Διεθνείς διαστάσεις του ελληνικού Εμφυλίου
11. Η γενίκευση του Εμφυλίου Πολέμου (1947-1949)
12. Οι συνέπειες του Εμφυλίου
13. Το μετεμφυλιακό ελληνικό Κράτος

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Φυσική παρουσία στην αίθουσα διδασκαλίας
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία</i>	Συστηματική χρήση power point και αξιοποίηση σχετικού οπτικοακουστικού υλικού μέσω του διαδικτύου (ντοκιμαντέρ, ιστορικά αφιερώματα, συνεντεύξεις, κ.ά.)

<i>με τους φοιτητές</i>																					
<p style="text-align: center;">ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</p> <p>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">Δραστηριότητα</th> <th style="text-align: center;">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας</td> <td style="text-align: center;">50</td> </tr> <tr> <td>Διαδραστική Διδασκαλία</td> <td style="text-align: center;">25</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος</td> <td style="text-align: center;">125</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	50	Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	50	Διαδραστική Διδασκαλία	25											Σύνολο Μαθήματος	125
	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																			
	Διαλέξεις	50																			
	Μελέτη & Ανάλυση Βιβλιογραφίας	50																			
	Διαδραστική Διδασκαλία	25																			
Σύνολο Μαθήματος	125																				
<p style="text-align: center;">ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Στην τελική αξιολόγηση, λαμβάνεται υπόψη η ενεργή συμμετοχή των φοιτητών/τριών στα Μαθήματα.</p> <p>Προαιρετική γραπτή εργασία (έως 3.000 λέξεις) και παρουσίασή της (ατομικά ή κατά ομάδες) κατά τη διάρκεια του Εξαμήνου.</p> <p>Γραπτές Εξετάσεις με 2 ερωτήσεις κρίσεως και ανάπτυξης (Ελληνικά)</p>																				

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γιώργος Μαργαρίτης, *Ιστορία του ελληνικού εμφυλίου πολέμου 1946-1949*, 2 τόμοι, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2002
2. Πολυμέρης Βόγλης, *Η αδύνατη επανάσταση. Η κοινωνική δυναμική του Εμφυλίου Πολέμου*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 2014

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Jean Meynaud, *Οι πολιτικές δυνάμεις στην Ελλάδα, 1946-1965 (Α' Τόμος)*, Σαββάλας, Αθήνα, 2002
2. Lars Baerentzen, Γιάννης Ιατρίδης, Ole Smith (επιμ.), *Μελέτες για τον Εμφύλιο πόλεμο 1945-1949*, Ολκός, Αθήνα 2002
3. Mark Mazower (επιμ.), *Μετά τον Πόλεμο. Η ανασυγκρότηση της οικογένειας, του έθνους και του κράτους στην Ελλάδα, 1943-1960*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα, 2003
4. Paul Porter, *Ζητείται: Ένα θαύμα για την Ελλάδα. ημερολόγιο ενός προεδρικού απεσταλμένου, 20 Ιανουαρίου-27 Φεβρουαρίου 1947*, Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, Αθήνα, 2006

5. Βασίλης Κόντης-Σπυρίδων Σφέτας (επιμ.), *Εμφύλιος πόλεμος, Έγγραφα από τα γιουγκοσλαβικά και βουλγάρικα αρχεία*, Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη, 2006
6. Γιάννης Ιατρίδης (επιμ.), *Η Ελλάδα στη δεκαετία 1940-1950, Ένα Έθνος σε κρίση*, Ιστορική Βιβλιοθήκη-Θεμέλιο, 1984
7. Γιάννης Πριόβολος, *Εθνικιστική «Αντίδραση» και Τάγματα Ασφαλείας. Εμφύλιος και αντικατοχικός πόλεμος (1943-1944)*, Πατάκη, Αθήνα, 2018
8. Γιώργος Μαργαρίτης, *Από την ήττα στην εξέγερση, Ελλάδα: Άνοιξη 1941-Φθινόπωρο 1942*, εκδόσεις ο Πολίτης, Αθήνα 1993
9. Γιώργος Σταθάκης, *Το Δόγμα Τρούμαν και το Σχέδιο Μάρσαλ*, Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2004
10. Δέσποινα Παπαδημητρίου, *Από τον λαό των νομιμοφρόνων στο έθνος των εθνικοφρόνων. Η συντηρητική σκέψη στην Ελλάδα 1922-1967*, Σαββάλας, Αθήνα, 2006
11. Δημήτρης Κουσουρής, *Δίκες των δοσιλόγων, 1944-1949. Δικαιοσύνη, συνέχεια του κράτους και εθνική μνήμη*, Πόλις, Αθήνα, 2014
12. Δόμνα Κόφφα, Σίσσυ Τσαβδάρη, Ιωάννα Τσίγκανου, Χάρης Ραζάκος, Παναγιώτης Μαυρέλης, *Η πολιτική λειτουργία της στρατιωτικής δικαιοσύνης. Τα έκτακτα στρατοδικεία του Εμφυλίου, 1946-1951*, Θεσσαλονίκη, 2022
13. Θανάσης Σφήκας, *Οι Άγγλοι Εργατικοί και ο εμφύλιος πόλεμος στην Ελλάδα, Ο Ιμπεριαλισμός της «Μη-επέμβασης»*, Φιλίστωρ, Αθήνα, 1997
14. Θανάσης Σφήκας (επιμ.), *Το Σχέδιο Μάρσαλ. Ανασυγκρότηση και διαίρεση της Ευρώπης*, Πατάκη, Αθήνα, 2011
15. Θανάσης Σφήκας, *Το «Χωλό Άλογο», Οι διεθνείς συνθήκες της ελληνικής κρίσης 1941-1949*, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2007
16. Ιορντάν Μπάεφ, *Μια ματιά απ' έξω. Ο εμφύλιος πόλεμος στην Ελλάδα, Ντοκουμέντα και πηγές*, Φιλίστωρ, 1999
17. *Ιστορία του νέου ελληνισμού: 1770-2000, Τόμος 8ος (1940-1949)*, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2003
18. Λώρενς Γουίτνερ, *Η αμερικανική επέμβαση στην Ελλάδα 1943-1949*, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1991
19. Μενέλαος Χαραλαμπίδης, *Η εμπειρία της Κατοχής και της Αντίστασης στην Αθήνα*, Αλεξάνδρεια, 2012
20. Μενέλαος Χαραλαμπίδης, *Οι Δωσίλογοι. Ένοπλη, πολιτική και οικονομική συνεργασία στα χρόνια της Κατοχής*, Αλεξάνδρεια, 2023
21. Μιχάλης Λυμπεράτος, Προκόπης Παπαστράτης (επιμ.), *Αριστερά και Αστικός πολιτικός κόσμος, 1940-1960*, Πρακτικά Συνεδρίου, Βιβλιόραμα, 2014
22. Μιχάλης Λυμπεράτος, *Στα πρόθυρα του εμφυλίου πολέμου. Κοινωνική πόλωση, Αριστερά και αστικός κόσμος στη μεταπολεμική Ελλάδα. Από τα Δεκεμβριανά στις εκλογές του 1946*, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2006
23. Νίκος Αλιβιζάτος, *Οι πολιτικοί θεσμοί σε κρίση 1922-1974. Όψεις της ελληνικής εμπειρίας*, Ιστορική βιβλιοθήκη, Θεμέλιο, 1995
24. Νίκος Κουλούρης, *Ελληνική βιβλιογραφία του εμφυλίου πολέμου 1945-1949. Αυτοτελή δημοσιεύματα 1945-1999*, Φιλίστωρ, Αθήνα, 2000
25. Νίκος Κυρίτσης, *Δημοκρατικός Στρατός Ελλάδας. Ίδρυση-Μονάδες-Αξιωματικοί-Δυνάμεις-Απώλειες-Κοινωνική σύνθεση*, Σύγχρονη Εποχή,

Αθήνα, 2012

26. Νίκος Παπαδάτος, *Άκρωις Απόρρητο. Οι σχέσεις ΕΣΣΔ-ΚΚΕ / 1944-1952*, ΚΨΜ, Αθήνα, 2019
27. Ντέιβιντ Κλόουζ, *Οι ρίζες του Εμφυλίου Πολέμου στην Ελλάδα*, Φιλίστωρ, Αθήνα, 2003
28. Προκόπης Παπαστράτης, Λυμπεράτος Μιχάλης, Σαράφη Λη (επιμ.), *Από την Απελευθέρωση στα Δεκεμβριανά. Μία τομή στην πολιτική ιστορία της Ελλάδας*, Πρακτικά Συνεδρίου, 19-23 Νοεμβρίου 2014, Σύγχρονη Ιστορία, Αθήνα, 2016
29. Τάσος Τρίκκας, *ΕΔΑ 1951-'67. Το νέο πρόσωπο της Αριστεράς*, Τόμος Α', Θεμέλιο, Αθήνα, 2009
30. Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας-ΥΔΙΑ, *Η Ελλάδα στο Μεταίχμιο ενός Νέου Κόσμου. Ψυχρός Πόλεμος-Δόγμα Truman-Σχέδιο Marshall (Μέσα από διπλωματικά και ιστορικά έγγραφα)*, Καστανιώτη, Αθήνα, 2002 (3 Τόμοι)
31. Φίλιππος Ηλιού, *Ο ελληνικός εμφύλιος πόλεμος. Η εμπλοκή του ΚΚΕ*, Θεμέλιο, 2004
32. Χάγκεν Φλάισερ, *Στέμμα και Σβάστικα, Η Ελλάδα της Κατοχής και της Αντίστασης 1941-1944*, 2 Τόμοι, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 1995
33. Χρήστος Χατζηιωσήφ (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ου αιώνα. Ανασυγκρότηση, Εμφύλιος, Παλινόρθωση 1945-1952*, Τόμοι Δ1-Δ2, Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2009
34. Χρήστος Χατζηιωσήφ (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα. Ο Μεσοπόλεμος 1922-1940*, Βιβλιόραμα, Αθήνα, 2002
35. Χρήστος Χατζηιωσήφ, Προκόπης Παπαστράτης (επιμ.), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα, Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, Κατοχή-Αντίσταση 1940-1945*, Τόμοι Γ1-Γ2, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2007